

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 27.11.2013
COM(2013) 842 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Ένα ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (EU
TFTS)**

{SWD(2013) 488 final}

{SWD(2013) 489 final}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ένα ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (EU TFTS)

Δίδοντας συνέχεια στην ανακοίνωση της 13^{ης} Ιουλίου 2011 (COM (2011) 429), στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να ενημερώσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με το αποτέλεσμα της ανάλυσης που πραγματοποιήθηκε όσον αφορά τη σκοπιμότητα της δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (EU TFTS).

1. ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1. Προέλευση του αιτήματος και ορισμός

Κατά τις διαπραγματεύσεις πριν από τη σύναψη της συμφωνίας μεταξύ ΕΕ-ΗΠΑ για το πρόγραμμα παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (*Terrorist Finance Tracking Programme- TFTP*) (συμφωνία TFTP μεταξύ ΕΕ-ΗΠΑ)¹, πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις σχετικά με τον καλύτερο τρόπο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τήρησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο πλαίσιο της συμφωνίας αυτής. Ορισμένοι υποστήριξαν ότι η εξαγωγή δεδομένων σε ευρωπαϊκό έδαφος θα περιόριζε τον όγκο των διαβιβαζόμενων στις ΗΠΑ δεδομένων και θα εξασφάλιζε τοιουτοτρόπως υψηλότερες εγγυήσεις προστασίας δεδομένων. Ορισμένα κράτη μέλη διαπίστωναν ότι η ανάπτυξη ενός ανεξάρτητου ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (EU TFTS) θα δημιουργούσε μακροπρόθεσμα προστιθέμενη αξία. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζήτησε από το Συμβούλιο και την Επιτροπή να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την ανάπτυξη βιώσιμης, νομικά ορθής ευρωπαϊκής λύσης για το ζήτημα της εξαγωγής των αιτούμενων δεδομένων σε ευρωπαϊκό έδαφος. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, κατά τη σύναψη της συμφωνίας TFTP μεταξύ ΕΕ-ΗΠΑ, κάλεσαν την Επιτροπή να υποβάλει, εντός ενός έτους από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας, νομικό και τεχνικό πλαίσιο για την εξαγωγή δεδομένων στο έδαφος της ΕΕ και να υποβάλει, εντός τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας, έκθεση προόδου

¹ EE L 195 της 27.7.2010, σ. 5

σχετικά με την ανάπτυξη ενός αντίστοιχου συστήματος της ΕΕ². Επιπλέον, το άρθρο 11 της συμφωνίας TFTP μεταξύ ΕΕ-ΗΠΑ αναφέρει ότι, κατά τη διάρκεια της συμφωνίας, η Επιτροπή θα εκπονήσει μελέτη για την πιθανή καθιέρωση αντίστοιχου συστήματος της ΕΕ που θα επιτρέπει περισσότερο στοχοθετημένη διαβίβαση δεδομένων.

Για τους σκοπούς της παρούσας ανακοίνωσης, ένα αντίστοιχο σύστημα της ΕΕ θα πρέπει να διακρίνεται από ένα πλαίσιο για την εξαγωγή δεδομένων στο έδαφος της ΕΕ. Ως *πλαίσιο για την εξαγωγή δεδομένων* στο έδαφος της ΕΕ νοείται ένα σύστημα που επιτρέπει τη διεξαγωγή αναζητήσεων στο έδαφος της ΕΕ σε δεδομένα που επί του παρόντος παρέχονται από την ΕΕ στις ΗΠΑ. Αντιθέτως, *ένα αντίστοιχο σύστημα της ΕΕ* θα ήταν ένα ανεξάρτητο ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μέσω πρόσβασης στα δεδομένα του/των καθορισμένου/ων παρόχου/ων, καθώς και αναζήτησης και ανάλυσης των δεδομένων αυτών. Η δημιουργία ενός συστήματος της ΕΕ θα προϋπέθετε τροποποίηση της συμφωνίας TFTP μεταξύ ΕΕ-ΗΠΑ.

1.2. Ληφθέντα μέτρα

Τον Δεκέμβριο του 2010, η Επιτροπή ανέθεσε την εκπόνηση *μελέτης* η οποία διευρύνθηκε τον Ιούλιο του 2011, για να καλύψει την πρόσθετη επιλογή ενός συστήματος διατήρησης και εξαγωγής δεδομένων. Κατά τη διάρκεια της εν λόγω μελέτης, η Επιτροπή διοργάνωσε τέσσερις συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων, με τη συμμετοχή παραγόντων, όπως η Ευρωπόλ, ο ευρωπαίος επόπτης προστασίας δεδομένων, ο καθορισμένος πάροχος TFTP³ και πολλοί εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, οι οποίοι εκπροσωπούσαν σχετικά υπουργεία, υπηρεσίες επιβολής του νόμου και πληροφοριών, καθώς και αρχές προστασίας των δεδομένων.

Στις 13 Ιουλίου 2011, η Επιτροπή, με την *ανακοίνωσή της προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο* («*ανακοίνωση του 2011*») παρουσίασε πέντε πιθανές επιλογές για ένα ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας («EU TFTS»). Τρεις εξ αυτών θεωρήθηκαν εφικτές. Ο στόχος της ανακοίνωσης του 2011 ήταν να αποτελέσει έναυσμα συζήτησης όσον αφορά τη μελλοντική πορεία και να τροφοδοτήσει την εκτίμηση επιπτώσεων που πρόκειται να διεξαχθεί.

² Απόφαση του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2010, ΕΕ L 195 της 27.7.2010, σ.3

³ Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (SWIFT)

Το θέμα παρουσιάστηκε, τον Οκτώβριο του 2011, στο Συμβούλιο ΔΕΥ και στην Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν εξέφρασαν σαφή προτίμηση για οποιαδήποτε από τις επιλογές, αποφασίστηκε να εξεταστούν οι επιλογές αυτές στο σύνολό τους στην εκτίμηση επιπτώσεων της Επιτροπής και να αναλυθούν αναπτύσσοντας διάφορες επιμέρους επιλογές. Η παρούσα ανακοίνωση βασίζεται στην εκτίμηση επιπτώσεων⁴.

2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΘΕΙΣΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

2.1. Αρχές της στρατηγικής για τη διαχείριση των πληροφοριών που εγκρίθηκε κατά τη συνηδική Προεδρία

Στην ανάλυσή της για την προτεινόμενη μελλοντική πορεία η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις βασικές αρχές που ορίστηκαν στη στρατηγική διαχείρισης των πληροφοριών του 2009⁵ και οι οποίες στη συνέχεια ενσωματώθηκαν και μελετήθηκαν περαιτέρω στην ανακοίνωση σχετικά με την επισκόπηση της διαχείρισης των πληροφοριών στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης του 2010⁶ και στην ανακοίνωση σχετικά με το ευρωπαϊκό πρότυπο ανταλλαγής πληροφοριών του 2012⁷.

Μεγάλης σπουδαιότητας σε σχέση με το συγκεκριμένο θέμα είναι οι αρχές της διασφάλισης των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της αναγκαιότητας, της αναλογικότητας και της σχέσης κόστους/αποτελεσματικότητας.

Η διασφάλιση των *θεμελιωδών δικαιωμάτων*, όπως κατοχυρώνονται στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως του δικαιώματος προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αποτελεί πρωταρχικό μέλημα της Επιτροπής κατά την κατάρτιση νέων προτάσεων που αφορούν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα της εσωτερικής ασφάλειας. Τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων διακηρύσσουν αντίστοιχα ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα «στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής» και «στην προστασία των δεδομένων

⁴ SWD 2013 (xx) της

⁵ Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 2009 σχετικά με στρατηγική στον τομέα της διαχείρισης των πληροφοριών για την εσωτερική ασφάλεια της ΕΕ, 16637/09

⁶ COM (2010) 385 της 20ης Ιουλίου 2010

⁷ COM(2012) 735 της 7ης Δεκεμβρίου 2012

προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν». Το άρθρο 16 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το οποίο δεσμεύει τα κράτη μέλη, τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς, βεβαιώνει εκ νέου το δικαίωμα κάθε προσώπου «στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν». Σύμφωνα με το άρθρο 52 του Χάρτη, με την επιφύλαξη της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον Χάρτη επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών τρίτων.

Η παρέμβαση στο δικαίωμα ιδιωτικής ζωής θεωρείται *αναγκαία*, εάν ανταποκρίνεται σε επιτακτική ανάγκη, εάν είναι ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο σκοπό και εάν οι δικαιολογητικοί λόγοι που προτάσσονται από τη δημόσια αρχή είναι συναφείς και επαρκείς.

Αν και είναι δύσκολο να υπολογισθούν όλες οι δαπάνες που συνεπάγεται η τρομοκρατία από οικονομική άποψη, συνεχίζει να ισχύει η αρχή *κόστους/αποτελεσματικότητας*. Μια προσέγγιση *κόστους/αποτελεσματικότητας* λαμβάνει υπόψη προϋπάρχουσες λύσεις για την ελαχιστοποίηση των επικαλύψεων και τη μεγιστοποίηση των πιθανών συνεργειών. Απαιτείται να αξιολογηθεί το κατά πόσον είναι δυνατή η εκπλήρωση των στόχων μιας πρότασης με την καλύτερη χρήση των υφιστάμενων μέσων.

2.2. Προσέγγιση

Υπό το πρίσμα των αρχών που αναφέρονται ανωτέρω, η Επιτροπή εξέτασε το κατά πόσον ένα ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (EU TFTS) θα ήταν απαραίτητο και αναλογικό σε σχέση με το κόστος του, τα πλεονεκτήματά του και τις επιπτώσεις του στα θεμελιώδη δικαιώματα, σε σύγκριση με την παρούσα κατάσταση.

Από άποψη *πλεονεκτημάτων*, ένα ευρωπαϊκό σύστημα θα μπορούσε να αυξήσει τις δυνατότητες της ΕΕ και των κρατών μελών της να έχουν πρόσβαση στα σχετικά δεδομένα και να ενισχύσει τις αναλυτικές ικανότητές τους για την ανίχνευση και τον εντοπισμό τρομοκρατών μέσω χρηματοοικονομικών συναλλαγών. Δεδομένου ότι οι χρηματοοικονομικές συναλλαγές μπορούν να προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες που δεν διατίθενται ενδεχομένως από άλλες πηγές, το εργαλείο αυτό θα έχει ιδιαίτερη αξία για την αποκάλυψη τρομοκρατικών δραστηριοτήτων και εμπλεκομένων σε αυτές προσώπων. Κατά

συνέπεια ένα ευρωπαϊκό σύστημα (EU TFTS) θα μπορούσε να αποτελεί πρόσθετο εργαλείο πληροφοριών και ερευνών όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και τη βελτίωση της ασφάλειας στην ΕΕ, ιδίως αν ένα τέτοιο σύστημα κάλυπτε διάφορους παρόχους δεδομένων και διάφορα είδη συναλλαγών. Τα οφέλη ενός ευρωπαϊκού συστήματος (EU TFTS) πρέπει να εξισορροπούνται με τις εκτιμώμενες δαπάνες καθιέρωσης και συντήρησης ενός τέτοιου συστήματος, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής επιβάρυνσης για την ΕΕ, τα κράτη μέλη, και τους καθορισμένους παρόχους των εν λόγω δεδομένων.

2.3. Παρουσίαση των επιλογών

Εξετάσθηκαν διάφορες επιλογές τόσο για το *πλαίσιο εξαγωγής δεδομένων* στο έδαφος της ΕΕ όσο και για το *αντίστοιχο σύστημα της ΕΕ*.

2.3.1. Ένα πλαίσιο εξαγωγής δεδομένων στο έδαφος της ΕΕ

Ένα πλαίσιο εξαγωγής δεδομένων στο έδαφος της ΕΕ θα μπορούσε να εφαρμοστεί μέσω ενός συστήματος διατήρησης και εξαγωγής δεδομένων που κατέχει ο καθορισμένος πάροχος επιτρέποντας την άμεση πρόσβαση σε δεδομένα που παρέχονται επί του παρόντος στις ΗΠΑ βάσει του TFTP. Αυτή η άμεση πρόσβαση θα παρεχόταν σε αναλυτές ή εμπειρογνώμονες των ΗΠΑ στους οποίους έχει ανατεθεί σχετική εντολή.

Σύμφωνα με την επιλογή αυτή, μια δυνατότητα θα ήταν η διατήρηση των δεδομένων στον εξυπηρετητή του καθορισμένου παρόχου για ορισμένο χρονικό διάστημα και η διεξαγωγή αναζητήσεων απευθείας στον εν λόγω εξυπηρετητή. Όμως, ο παρών καθορισμένος πάροχος βάσει της συμφωνίας TFTP μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ έχει λάβει ισχυρά μέτρα προστασίας δεδομένων και ασφάλειας, τα οποία δεν επιτρέπουν την ταυτοποίηση των προσώπων που αναφέρονται στο περιεχόμενο των δεδομένων του μηνύματος και τοιουτοτρόπως η παρούσα βάση δεδομένων του δεν επιτρέπει αναζητήσεις με βάση δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Επομένως θα είναι αναγκαία η δημιουργία χωριστής βάσης δεδομένων.

Εναλλακτικά, τα δεδομένα θα μπορούσαν να εξάγονται και να διατηρούνται σε διαφορετική ασφαλή τοποθεσία στην ΕΕ. Οι αναλυτές ή εμπειρογνώμονες των ΗΠΑ που είναι εξουσιοδοτημένοι να πραγματοποιούν έρευνες θα μπορούσαν είτε να βρίσκονται επιτόπου στις εγκαταστάσεις του καθορισμένου παρόχου είτε να έχουν εξ αποστάσεως πρόσβαση στα δεδομένα. Σε κάθε περίπτωση, και ανεξάρτητα από τη γεωγραφική θέση των δεδομένων, θα

έπρεπε να προβλεφθούν εκτεταμένες και αξιόπιστες εγγυήσεις, προσαρμοσμένες στον ιδιαίτερο χαρακτήρα του συστήματος.

2.3.2. Ένα αντίστοιχο σύστημα της ΕΕ

Αξιολογήθηκε ένα φάσμα επιλογών για ένα αντίστοιχο σύστημα της ΕΕ (όπως τονίσθηκε στην ανακοίνωση του 2011), συμπεριλαμβανομένων ενός πλήρως κεντρικού συστήματος σε επίπεδο ΕΕ, ενός αποκεντρωμένου συστήματος σε επίπεδο κρατών μελών και τριών υβριδικών συστημάτων στα οποία θα διαδραματίζουν ρόλο τόσο η ΕΕ όσο και τα κράτη μέλη.

Στο πλαίσιο κάθε επιλογής, υπάρχουν διάφορες δυνατότητες όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής του συστήματος της ΕΕ. Υπάρχουν επιλογές που πρέπει να γίνουν όσον αφορά τα είδη μηνυμάτων και τους καθορισμένους παρόχους που θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν. Ένα αντίστοιχο σύστημα της ΕΕ θα μπορούσε να περιορίζεται στο είδος χρηματοπιστωτικών μηνυμάτων που καλύπτονται τώρα από τη συμφωνία TFTP μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ ή να επεκταθεί περαιτέρω.

- Η επιλογή ενός πλήρως κεντρικού συστήματος σε επίπεδο ΕΕ θα σήμαινε ότι ένα ενιαίο όργανο της ΕΕ θα εκτελούσε όλες τις βασικές λειτουργίες του συστήματος: αίτηση εξαγωγής δεδομένων, αποθήκευση δεδομένων, αναζήτηση, ανάλυση πληροφοριών, διασφάλιση και παρακολούθηση του συστήματος, καθώς και διάδοση καθοδηγητικών ενδείξεων στα κράτη μέλη. Η επιλογή αυτή δεν είναι νομικά ορθή, διότι δεν τηρεί το άρθρο 72 της ΣΛΕΕ, το οποίο ορίζει ότι η πρωταρχική ευθύνη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας ανήκει στα κράτη μέλη. Ένα τέτοιο σύστημα δεν θα ήταν ούτε εφικτό ούτε αποδεκτό για τα κράτη μέλη, επειδή θα απαιτούσε τη δημιουργία μιας κάποιας μορφής κεντρικής δομής πληροφοριών σε ενωσιακό επίπεδο.
- Ένα πλήρως αποκεντρωμένο σύστημα σε επίπεδο κρατών μελών θα σήμαινε ότι η λειτουργία του συστήματος ασκείται από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, χωρίς να υπάρχουν λειτουργίες εκτελούμενες σε ενωσιακό επίπεδο. Αυτό θα σήμαινε ότι θα γινόταν διαβίβαση και αναζήτηση δεδομένων παράλληλα από όλα τα 28 κράτη μέλη. Η επιλογή αυτή θα πολλαπλασίαζε τις ροές δεδομένων και θα είχε σημαντικές επιπτώσεις κόστους. Θα οδηγούσε επίσης σε αυξημένο κίνδυνο απουσίας συνοχής

κατά την επεξεργασία δεδομένων και στη δημιουργία άνισων μηχανισμών προστασίας δεδομένων. Ως εκ τούτου, και αυτή η επιλογή δεν θεωρείται βιώσιμη.

Οι δύο αυτές επιλογές αποκλείστηκαν τοιουτοτρόπως από μια πιο λεπτομερή αξιολόγηση.

Οι τρεις υπόλοιπες επιλογές για ένα αντίστοιχο σύστημα της ΕΕ συνεπάγονται την κατανομή διαφόρων καθηκόντων μεταξύ διαφόρων οργανισμών σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο («υβριδικά συστήματα»).

Σε όλα αυτά τα υβριδικά συστήματα, τα δεδομένα θα όφειλαν να ζητούνται σε συνεχή και επαναληπτική βάση από τον καθορισμένο/ους πάροχο/ους, να εξάγονται και να αποθηκεύονται σε ασφαλή τοποθεσία στην ΕΕ. Οι αναζητήσεις δεδομένων θα έπρεπε στη συνέχεια να διεξάγονται σε αυτήν την κεντρική βάση. Παρόμοια, για όλες τις επιλογές θα έπρεπε να ορισθούν κατάλληλες εγγυήσεις προστασίας δεδομένων.

- Α) Στο πρώτο υβριδικό σύστημα, η συντονιστική και αναλυτική υπηρεσία του ευρωπαϊκού TFIS θα συνεπαγόταν τη δημιουργία κεντρικής μονάδας της ΕΕ. Καθήκον της θα ήταν η αίτηση πληροφοριών από τον/τους καθορισμένο/ους πάροχο/ους, η διενέργεια αναζητήσεων, η ανάλυση των πληροφοριών και η διανομή των αποτελεσμάτων. Η διαφορά με ένα πλήρως κεντρικό σύστημα θα ήταν ότι τα κράτη μέλη θα είχαν άμεση πρόσβαση στο σύστημα και θα ήταν σε θέση να ζητούν την εξ ονόματός τους διεξαγωγή αναζητήσεων από την κεντρική μονάδα ή από τους δικούς τους αναλυτές.
- Β) Στο δεύτερο υβριδικό σύστημα, η υπηρεσία εξαγωγής δεδομένων του ευρωπαϊκού TFIS, θα συνεπαγόταν εξίσου τη δημιουργία κεντρικής μονάδας της ΕΕ. Ωστόσο, σύμφωνα με την επιλογή αυτή, το όργανο της ΕΕ θα μπορούσε να διενεργεί αναζητήσεις κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών και να διανέμει τα αποτελέσματα στα κράτη μέλη χωρίς να προβαίνει σε ανάλυση των πληροφοριών. Το όργανο της ΕΕ όμως θα ήταν σε θέση να διενεργεί τις δικές του αναζητήσεις και να αναλύει τα αποτελέσματα αυτών των αναζητήσεων.
- Γ) Στο τελευταίο υβριδικό σύστημα, προβλέπεται η δημιουργία μιας ad-hoc ευρωπαϊκής πλατφόρμας, της υπηρεσίας συντονισμού των μονάδων

χρηματοοικονομικών πληροφοριών⁸ («ΜΧΠ»). Αυτή δεν επρόκειτο να είναι μόνιμο όργανο αλλά μάλλον ομάδα εμπειρογνομόνων χρηματοοικονομικών πληροφοριών που θα συμμετείχαν σε συνεδριάσεις. Η πλατφόρμα- ΜΧΠ θα μπορούσε ενδεχομένως να αναβαθμισθεί προς το σκοπό αυτό. Κάθε κράτος μέλος θα διόριζε έναν εκπρόσωπο που θα δρούσε εξ ονόματός του. Αυτή η ad-hoc αρχή θα συγκέντρωνε τα αιτήματα των ΜΧΠ των επί μέρους κρατών μελών και θα υπέβαλε τα ανάλογα αιτήματα για δεδομένα από τον/τους καθορισμένο/ους πάροχο/ους. Ο εκπρόσωπος κάθε κράτους μέλους θα ήταν υπεύθυνος για τη διεξαγωγή αναζητήσεων, την πραγματοποίηση αναλύσεων και τη διαχείριση των αποτελεσμάτων εξ ονόματος του δικού του κράτους μέλους. Στη συνέχεια, θα επαφίετο στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να κάνουν χρήση των καθοδηγητικών ενδείξεων και να τις διαδώσουν περαιτέρω σε εθνικό επίπεδο.

2.3.3. *Status quo: συμφωνία TFTP μεταξύ ΕΕ-ΗΠΑ*

Προς το παρόν, η ΕΕ και τα κράτη μέλη μπορούν να ζητήσουν τη διεξαγωγή αναζητήσεων από τις ΗΠΑ σύμφωνα με τη συμφωνία TFTP μεταξύ ΕΕ-ΗΠΑ που διέπει την επεξεργασία και τη διαβίβαση δεδομένων χρηματοπιστωτικών μηνυμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις Ηνωμένες Πολιτείες για τους σκοπούς του προγράμματος παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας («TFTP»)

Το TFTP είναι αντιτρομοκρατικό εργαλείο που αναπτύχθηκε από τις ΗΠΑ μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις του Σεπτεμβρίου του 2001. Βασίζεται στην διεξαγωγή αναζητήσεων σε δεδομένα τα οποία παρέχει ο καθορισμένος πάροχος, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων που διαβιβάζονται από την ΕΕ.

Η συμφωνία TFTP μεταξύ ΕΕ-ΗΠΑ ρυθμίζει διεξοδικά τη διαδικασία αίτησης δεδομένων από τις αρχές των ΗΠΑ. Η Ευρωπόλ επαληθεύει ότι τα αιτήματα για δεδομένα που λαμβάνονται από τις ΗΠΑ συμμορφώνονται με τη συμφωνία και, ιδιαίτερα, ότι αυτά είναι όσο το δυνατόν πιο περιορισμένα για να ελαχιστοποιηθεί ο όγκος των διαβιβαζόμενων δεδομένων. Πολυάριθμες διατάξεις καλύπτουν τον ασφαλή χειρισμό, την αποθήκευση και τη διαγραφή των δεδομένων. Τα προς παροχή δεδομένα διατηρούνται σε ασφαλές φυσικό περιβάλλον και αποθηκεύονται χωριστά από όλα τα άλλα δεδομένα. Η συμφωνία προβλέπει

⁸ Απόφαση του Συμβουλίου της 17ης Οκτωβρίου 2000 σχετικά με τη θέσπιση ρυθμίσεων για τη συνεργασία μεταξύ των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών των κρατών μελών όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών.

περίοδο διατήρησης πέντε ετών και υποχρέωση τακτικής αξιολόγησης της ανάγκης διατήρησης των δεδομένων. Οι εγκατεστημένοι στις ΗΠΑ ανεξάρτητοι επόπτες περιλαμβάνουν δύο επόπτες που επιλέγονται από την ΕΕ. Ασκούν συνεχή έλεγχο στον τρόπο λειτουργίας του συστήματος και έχουν τη δυνατότητα να ελέγχουν κάθε αναζήτηση διεξαγόμενη από το Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ, ούτως ώστε να εξασφαλίσουν ότι το αντικείμενο της αναζήτησης συνδέεται με την τρομοκρατία ή τη χρηματοδότησή της.

Η συμφωνία περιλαμβάνει επίσης διατάξεις σχετικά με τα δικαιώματα πρόσβασης και διόρθωσης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και με τις διαδικασίες προσφυγής. Η συμφωνία προβλέπει ότι οποιοσδήποτε θεωρεί ότι τα προσωπικά του δεδομένα έχουν υποστεί επεξεργασία κατά παράβαση της συμφωνίας μπορεί να ασκήσει αποτελεσματική διοικητική ή δικαστική προσφυγή σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ, των κρατών μελών της και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, αντιστοίχως. Η συμφωνία προβλέπει ότι τα φυσικά πρόσωπα, ανεξαρτήτως ιθαγένειας ή χώρας κατοικίας, έχουν στη διάθεσή τους, βάσει του δικαίου των ΗΠΑ, διαδικασία άσκησης δικαστικής προσφυγής κατά δυσμενούς διοικητικής ενέργειας.

Σχετικές διατάξεις για την άσκηση προσφυγής κατά δυσμενούς διοικητικής πράξης του Υπουργείου Οικονομικών σε σχέση με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που ελήφθησαν βάσει της συμφωνίας προβλέπονται στο νόμο διοικητικής διαδικασίας (*Administrative Procedure Act*) και στο νόμο για την ελευθερία πληροφόρησης (*Freedom of Information act*). Ο νόμος διοικητικής διαδικασίας επιτρέπει στα πρόσωπα που έχουν υποστεί ζημία λόγω πράξης της κυβέρνησης των ΗΠΑ να ζητήσουν δικαστικό έλεγχο της εν λόγω πράξης. Ο νόμος για την ελευθερία πληροφόρησης επιτρέπει τη χρήση διοικητικών και δικαστικών μέσων προστασίας για την έρευνα κυβερνητικών αρχείων. Οι ισχύουσες ενιαίες διαδικασίες για πρόσβαση και/ή διόρθωση, διαγραφή ή κλείδωμα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ Επιτροπής, ΗΠΑ και ομάδας εργασίας του άρθρου 29, έχουν ως στόχο να διευκολύνουν την άσκηση αυτών των δικαιωμάτων από τους πολίτες της ΕΕ. Η εφαρμογή της συμφωνίας καθώς και οι εγγυήσεις της και οι έλεγχοί της υπόκεινται σε τακτικές επανεξετάσεις βάσει του άρθρου 13 της συμφωνίας. Δύο τέτοιες επανεξετάσεις έγιναν το 2011⁹ και το 2012¹⁰ και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η συμφωνία είχε

⁹ SEC (2011) 438 της 30ης Μαρτίου 2011

¹⁰ SWD (2012) 454 της 14ης Δεκεμβρίου 2012

εφαρμοστεί ορθά. Μια τρίτη επανεξέταση προβλέπεται για την άνοιξη του 2014. Η κοινή έκθεση όσον αφορά τη χρησιμότητα των παρεχόμενων δεδομένων που καταρτίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 6 της συμφωνίας καταδεικνύει τα οφέλη του TFTP για την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και της χρηματοδότησης της και τη χρήση του TFTP που γίνεται από διάφορα κράτη μέλη. Οι πληροφορίες του TFTP και η ορθότητά τους καθιστούν εφικτό τον εντοπισμό και την παρακολούθηση τρομοκρατών και δικτύων υποστηρίξης τους ανά τον κόσμο. Το πρόγραμμα ρίχνει φώς στις υπάρχουσες χρηματοπιστωτικές διαθρώσεις των τρομοκρατικών οργανώσεων και επιτρέπει τον εντοπισμό νέων ροών χρηματοπιστωτικής στήριξης και την ταυτοποίηση των συμμετεχόντων.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η Επιτροπή, κατά την αξιολόγηση του αν πρέπει ή όχι να προτείνει τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (EU TFTS), οφείλει να συμβιβάσει τις διάφορες απόψεις και προσδοκίες όσον αφορά το επίπεδο φιλοδοξίας ενός ενωσιακού συστήματος. Οι στόχοι ενός ευρωπαϊκού συστήματος TFTS κρίνονται διαφορετικά από τους διάφορους ενδιαφερόμενους και υπεύθυνους λήψης αποφάσεων. Η Επιτροπή εξέτασε τις δυνατότητες και τις συνέπειες και των δύο σεναρίων με βάση τις αρχές ανάπτυξης και εφαρμογής νέων πολιτικών πρωτοβουλιών που προαναφέρονται. Ειδικότερα, κάθε επιλογή οφείλει να αξιολογηθεί από άποψη αναγκαιότητας, αναλογικότητας και σχέσης κόστους/αποτελεσματικότητας.

3.1. Ένα πλαίσιο για την εξαγωγή δεδομένων στο έδαφος της ΕΕ

Όπως περιγράφεται στο τμήμα 2.3.1. η επιλογή ενός συστήματος διατήρησης και εξαγωγής δεδομένων θα χρησίμευε ως τρόπος συλλογής, αποθήκευσης και διεξαγωγής αναζητήσεων, στο έδαφος της ΕΕ, δεδομένων που διαβιβάζονται τώρα στις ΗΠΑ στο πλαίσιο της συμφωνίας TFTP μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ. Δεν θα παρείχε κατά συνέπεια τη δυνατότητα στην ΕΕ ή στα κράτη μέλη να λαμβάνουν περισσότερες πληροφορίες σε σύγκριση με την παρούσα κατάσταση. Αντιθέτως, με την αποθήκευση δεδομένων TFTP στις ΗΠΑ και στην ΕΕ, ο κατακερματισμός των ερευνών, που επί του παρόντος γίνονται στο ίδιο σύνολο δεδομένων TFTP, ενδέχεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις όσον αφορά την ποιότητα και τον αριθμό των ουσιαστικών καθοδηγητικών ενδείξεων και να επιδεινώσει την συνολική αποτελεσματικότητα του TFTP. Ενδέχεται επίσης να επιβραδύνει σημαντικά τη διαδικασία

ανάλυσης, επειδή θα ήταν απαραίτητη η διεξαγωγή διαφόρων διαδοχικών αναζητήσεων των δεδομένων TFTP που είναι αποθηκευμένα σε δυο τοποθεσίες, για την περαιτέρω παρακολούθηση μιας καθοδηγητικής ένδειξης. Η ταχύτητα είναι συχνά ουσιαστικής σημασίας για τη διεξαγωγή αντιτρομοκρατικών ερευνών.

Η εξαγωγή των δεδομένων στο ευρωπαϊκό έδαφος αντί των ΗΠΑ δεν θα εξασφάλιζε από μόνη της καλύτερη προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η προστασία της πρόσβασης στα δεδομένα είναι ουσιώδους σημασίας για την εξασφάλιση του προσήκοντος χειρισμού των δεδομένων, ανεξάρτητα από τον τόπο στον οποίο βρίσκονται. Προς το σκοπό αυτό, θα χρειασθεί να τεθεί σε εφαρμογή σειρά ισχυρών εγγυήσεων, που θα εγγυώνται ότι η επεξεργασία και ο χειρισμός των δεδομένων συμμορφώνονται με τις αναγκαίες απαιτήσεις. Το σύστημα θα πρέπει να είναι εφοδιασμένο με μια λειτουργία ελέγχου που θα επαληθεύει τις αιτήσεις αναζήτησης και την αιτιολόγησή τους. Ο ρόλος των ανεξάρτητων εποπτών θα είναι καθοριστικός ούτως ώστε τα δεδομένα να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τους περιορισμένους σκοπούς που καθορίζονται σε οποιαδήποτε ιδρυτική του συστήματος συμφωνία. Θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για να αποτραπεί η άνευ εξουσιοδότησης πρόσβαση στα δεδομένα ή η γνωστοποίησή τους, όπως η διατήρηση των δεδομένων σε ασφαλές φυσικό περιβάλλον. Θα πρέπει να θεσπισθούν διαδικασίες όσον αφορά την πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και τη διόρθωσή τους, καθώς επίσης οι σχετικές διαδικασίες προσφυγής. Θα πρέπει να διαταχθεί η διεξαγωγή εξωτερικού ελέγχου για να εξασφαλισθεί η ορθή λειτουργία του συστήματος.

Στο πλαίσιο της συμφωνίας TFTP μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ, οι δεύτερες δεν έχουν πρόσβαση στο σύνολο των δεδομένων του καθορισμένου παρόχου, αλλά μόνο στα σύνολα δεδομένων τα οποία ζήτησαν, όπως εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή, βάσει παρελθοντικών και σύγχρονων αναλύσεων τρομοκρατικού κινδύνου. Εκτός από την περίπτωση εγκαθίδρυσης ενός παρόμοιου μηχανισμού αρχικής μείωσης των αιτήσεων δεδομένων, η παροχή της δυνατότητας διεξαγωγής άμεσων αναζητήσεων στο σύνολο των δεδομένων του καθορισμένου παρόχου θα αύξανε περαιτέρω την έκθεση των δεδομένων και τον αντίκτυπο στα δικαιώματα προστασίας των δεδομένων. Αυτό θα απαιτούσε σημαντική αναμόρφωση του τρόπου με τον οποίο λειτουργεί ο καθορισμένος πάροχος και του τρόπου αποθήκευσης των δεδομένων. Επί του παρόντος, τα χρηματοπιστωτικά μηνύματα που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας διατηρούνται υπό μορφή που δεν επιτρέπει την ταυτοποίηση των προσώπων

που αναφέρονται στο περιεχόμενο των δεδομένων του μηνύματος. Κάθε χρηματοπιστωτικό μήνυμα κρυπτογραφείται και μπορεί να αναζητείται μόνο μέσω μεταδομένων, δηλαδή της ημερομηνίας αποστολής του μηνύματος, του είδους του μηνύματος και της σχετικής τράπεζας αποστολής και παραλαβής. Ο καθορισμένος πάροχος έχει προβλέψει ισχυρή προστασία των δεδομένων και μέτρα ασφάλειας για να προστατεύσει τα δεδομένα των πελατών του παγκοσμίως. Ως εκ τούτου, για να επιτραπεί η διεξαγωγή αναζητήσεων απευθείας στον υφιστάμενο εξυπηρετητή του καθορισμένου παρόχου, όλα αυτά τα μηνύματα θα πρέπει πρώτα να αποκρυπτογραφηθούν. Η λύση αυτή θα ήταν υπερβολική και δυσανάλογη, διότι αυτός ο εξυπηρετητής περιέχει και άλλα μηνύματα πέραν εκείνων που απαιτούνται για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Επιπλέον, η άμεση πρόσβαση για σκοπούς αναζήτησης θα ήταν εξαιρετικά οχληρή για τις τρέχουσες δραστηριότητες του καθορισμένου παρόχου και θα δημιουργούσε μη αμελητέους λειτουργικούς και συστημικούς κινδύνους καθώς και κινδύνους ασφάλειας. Συνεπώς, αυτό θα απαιτούσε τη δημιουργία χωριστής βάσης δεδομένων στο έδαφος της ΕΕ για τη φύλαξη των απαραίτητων δεδομένων του καθορισμένου παρόχου.

Θα χρειαζόνταν σημαντικές επενδύσεις για τη δημιουργία του συστήματος και την κατοχύρωση της πλήρους συμμόρφωσής του με τις εγγυήσεις ασφαλείας. Οι εγκαταστάσεις του καθορισμένου παρόχου ή κάποιος άλλος ασφαλής τόπος θα έπρεπε να προσαρμοστούν στις ειδικές απαιτήσεις, θα έπρεπε να αναπτυχθούν και να συντηρηθούν λύσεις ΤΠ και τεχνικές λύσεις, καθώς επίσης να προσληφθεί και να καταρτισθεί άκρως ειδικευμένο προσωπικό για να διαχειρίζεται και να εποπτεύει το σύστημα.

Σε αυτήν την επιλογή, η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα αναλάμβαναν όλα τα μειονεκτήματα και το κόστος ενός μηχανισμού δημιουργημένου αποκλειστικά για να εξυπηρετήσει το TFTP, το οποίο αποτελεί μέσο που ανήκει σε τρίτη χώρα. Επί του παρόντος, αυτή η επιλογή δεν κρίνεται ούτε αναγκαία ούτε αναλογική ούτε οικονομικά αποδοτική, δεδομένου ότι δεν θα παρείχε τη δυνατότητα απόκτησης περισσότερων πληροφοριών, θα ήταν δαπανηρή και δύσκολη στην εφαρμογή της και θα μπορούσε να δημιουργήσει κινδύνους για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

3.2. Ένα αντίστοιχο σύστημα της ΕΕ

Ένα πλήρως κεντρικό ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (EU TFTS) αποκλείσθηκε από το ενδεχόμενο πιο εμπεριστατωμένης

αξιολόγησης, λόγω της απουσίας νομικής βάσης και της ελάχιστης πιθανότητας για τα κράτη μέλη να δεχθούν να παραχωρήσουν στην ΕΕ κεντρικό ρόλο σε έναν τομέα που εμπίπτει στην εθνική αρμοδιότητά τους. Ένα τέτοιο σύστημα αποκλείστηκε επειδή θα συνεπαγόταν σημαντικά έξοδα και θα είχε πολλαπλές επιπτώσεις στα δικαιώματα προστασίας των δεδομένων. Τα τρία υβριδικά συστήματα που αξιολογήθηκαν επιτρέπουν στα κράτη μέλη να ασκούν έλεγχο, σε διάφορους βαθμούς, στις αναζητήσεις που πραγματοποιούνται από τα άλλα κράτη μέλη και από το κεντρικό όργανο της ΕΕ.

Η επέκταση του πεδίου εφαρμογής ενός αντίστοιχου συστήματος της ΕΕ για να συμπεριλάβει αυτοματοποιημένα γραφεία συμψηφισμού (*Automated Clearance Houses*), το ηλεκτρονικό χρήμα, καθώς και άλλα μη χρηματοοικονομικά δεδομένα θα επέτρεπε την απόκτηση περισσότερων πληροφοριών αυξάνοντας την ικανότητα της ΕΕ να παρακολουθεί τις ενδοενοσιακές πληρωμές, και θα μπορούσε να δημιουργήσει ένα πιο ανθεκτικό στο χρόνο σύστημα από ένα σύστημα που ασχολείται αποκλειστικά με τα χρηματοπιστωτικά μηνύματα. Ωστόσο, κάθε προσθήκη καθορισμένου παρόχου θα αύξανε τον κίνδυνο παραβίασης των δικαιωμάτων προστασίας των δεδομένων και θα απαιτούσε επομένως ένα άκαμπτο σύστημα προϋποθέσεων, εγγυήσεων και μέτρων ελέγχου. Αυτό θα αύξανε επίσης το διοικητικό φόρτω των καθορισμένων παρόχων. Η προσθήκη πολλαπλών παρόχων δεδομένων και μηνυμάτων προκειμένου να δημιουργηθεί ένα τόσο πολύπλοκο και επαχθές από οργανωτική και τεχνική άποψη σύστημα θα αύξανε, εξάλλου, σημαντικά τις δαπάνες.

Σύμφωνα με την παρούσα ανάλυση, οποιοδήποτε εφικτό ευρωπαϊκό TFTS θα χρησιμοποιούσε μόνον δεδομένα χρηματοπιστωτικών μηνυμάτων, επειδή η Επιτροπή πιστεύει ότι τα συμπληρωματικά πλεονεκτήματα της χρήσης διαφόρων ειδών δεδομένων και παρόχων δεν αντισταθμίζουν το σημαντικό κόστος που προκύπτει για τις ιδιωτικές επιχειρήσεις ούτε τις προσβολές της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων που θα συνεπαγόταν ένα τέτοιο σύστημα. Συνεπώς, δεδομένου ότι το ευρωπαϊκό σύστημα θα κάλυπτε μόνο τον ίδιο καθορισμένο πάροχο και το ίδιο είδος μηνύματος με το TFTP, η ποιότητα και η ποσότητα των καθοδηγητικών ενδείξεων που θα ελαμβάνοντο, καθώς και η έκθεση των δεδομένων θα ήταν συγκρίσιμες με αυτές της TFTP μεταξύ ΕΕ-ΗΠΑ.

Όπως επεξηγείται παραπάνω, υπάρχουν τρεις επιλογές για το αντίστοιχο σύστημα της ΕΕ: Α) μια συντονιστική και αναλυτική υπηρεσία του ευρωπαϊκού ΤFΤS, Β) μια υπηρεσία εξαγωγής δεδομένων του ευρωπαϊκού ΤFΤS και Γ) μια υπηρεσία συντονισμού των ΜΧΠ.

Η επιλογή Α είναι πιθανό να έχει θετικό αποτέλεσμα στην πρόληψη της τρομοκρατίας και στην ενίσχυση της ασφάλειας στην ΕΕ. Αναθέτοντας τις αναζητήσεις και την ανάλυση των αποτελεσμάτων τόσο σε ομάδες της ΕΕ όσο και σε αυτές των κρατών μελών, θα εξασφαλιζόταν ότι λαμβάνονται πλήρως υπόψη οι απαιτήσεις της ΕΕ και των κρατών μελών όσον αφορά τις ειδικές προδιαγραφές στον τομέα των πληροφοριών και ότι το σύστημα επικεντρώνεται ειδικά στην «απειλή κατά της ΕΕ». Ωστόσο, αυτή η βελτίωση θα εξαρτάτο από την αυξημένη βούληση και ικανότητα των κρατών μελών να ανταλλάξουν πληροφορίες και αναλύσεις μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Δεν είναι σαφές σε ποιο βαθμό αυτή η αυξημένη ροή πληροφοριών θα μπορεί να είναι αξιόπιστη. Επιπλέον, καθώς τα κράτη μέλη θα διατηρήσουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν αιτήσεις αναζήτησης στις ΗΠΑ βάσει του ΤFΤP, το σύστημα αυτό θα χρειαστεί υψηλό βαθμό προσχώρησης και συνεργασίας εκ μέρους των κρατών μελών για να μπορεί να δοθεί πιο συνεκτική εικόνα σε επίπεδο ΕΕ.

Η επιλογή Β θα μπορούσε να έχει ορισμένα θετικά αποτελέσματα όσον αφορά την πρόληψη της τρομοκρατίας και τη βελτίωση της ασφάλειας στην ΕΕ. Το σύστημα θα ανταποκρινόταν περισσότερο στις αναλύσεις των απειλών που βαρύνουν την ΕΕ, δεδομένου ότι οι αναζητήσεις θα πραγματοποιούνταν σύμφωνα με τις ειδικές προδιαγραφές των κρατών μελών στον τομέα των πληροφοριών. Ωστόσο, ο ρόλος του κεντρικού οργάνου της ΕΕ θα περιοριζόταν στη διεξαγωγή αναζητήσεων και στη διαβίβαση των σχετικών δεδομένων στο αιτούν κράτος μέλος· θα ενεργούσε περισσότερο ως «φύλακας» από οτιδήποτε άλλο. Ως εκ τούτου, δεν θα υπήρχε ανάλυση σε επίπεδο ΕΕ και το σύστημα θα εξαρτάτο πλήρως από τη βούληση των κρατών μελών που ανταλλάσσουν μεταξύ τους αναλύσεις, εκτός του συστήματος, για το κατά πόσον θα υπήρχε συνεκτική εικόνα πληροφοριών στην ΕΕ. Η ανικανότητα του συστήματος να εγγυηθεί ομοιόμορφη προσέγγιση του ορισμού των αναζητήσεων θα αύξανε τον κίνδυνο ψευδώς θετικών αποτελεσμάτων και, ως εκ τούτου, θα έθιγε τα δικαιώματα προστασίας των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής.

Η επιλογή Γ θα ανταποκρινόταν στις ειδικές ανάγκες πληροφοριών ασφάλειας των κρατών μελών και, επομένως, θα είχε ορισμένα θετικά αποτελέσματα όσον αφορά την πρόληψη της τρομοκρατίας και τη βελτίωση της ασφάλειας. Ωστόσο, δεδομένου ότι οι εθνικές ΜΧΠ θα

ήταν επιφορτισμένες με τις αναζητήσεις και τις αναλύσεις των δικών τους κρατών μελών, η επιλογή αυτή παρουσιάζει τα ίδια μειονεκτήματα με την επιλογή Β — σαφής εικόνα θα μπορούσε να επιτευχθεί μόνο με την ενισχυμένη συνεργασία των κρατών μελών, εκτός του συστήματος. Επιπλέον, οι ΜΧΠ επικεντρώνονται μόνο στις χρηματοοικονομικές πληροφορίες και το χάσμα μεταξύ των πληροφοριών αυτών και ενός ευρύτερου πλαισίου πληροφοριών θα εμποδίζει τον εντοπισμό συνδέσμων και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Υπάρχει επίσης ένα πολύ χαμηλό επίπεδο συμμετοχής της ΕΕ στην επιλογή αυτή· οι ικανότητες θα ενισχύονταν κατά κύριο λόγο σε εθνικό επίπεδο.

Όλες αυτές οι επιλογές θα συνεπάγονταν σημαντικό κόστος για την ΕΕ, τα κράτη μέλη και τον καθορισμένο πάροχο, συμπεριλαμβανομένου, μεταξύ άλλων, του κόστους ανάπτυξης της υποδομής πληροφορικής, ασφαλών εγκαταστάσεων και του κόστους δεκάδων, αν όχι εκατοντάδων, υπαλλήλων επιφορτισμένων με τη διαχείριση του συστήματος και την εφαρμογή των εγγυήσεων και των ελέγχων. Ωστόσο, καθένα από αυτά τα πιθανά συστήματα έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στη βελτίωση της κατάστασης ασφάλειας στην Ευρώπη, δεδομένου ότι θα στηριζόταν σε αξιολογήσεις κινδύνου ανταποκρινόμενες στις ευρωπαϊκές ανάγκες.

Ένα ανεξάρτητο εργαλείο πληροφοριών και ερευνών εγκατεστημένο στο ευρωπαϊκό έδαφος θα καταργούσε την υποχρέωση διαβίβασης δεδομένων προς τις ΗΠΑ. Αλλά κάθε ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (EU TFTS) θα συνέχιζε να απαιτεί εκτεταμένες εγγυήσεις και ελέγχους όσον αφορά την προστασία των δεδομένων, ανάλογους με αυτούς που ήδη ισχύουν στο πλαίσιο της συμφωνίας TFTP μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ και, σε κάθε περίπτωση, την τήρηση του κεκτημένου της ΕΕ και των κρατών μελών στο συγκεκριμένο τομέα. Όλες οι αιτήσεις αναζήτησης δεδομένων στα συστήματα της ΕΕ θα έπρεπε να ελέγχονται από την άποψη της συμμόρφωσής τους με τον αυστηρά οριοθετημένο σκοπό της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και της χρηματοδότησής της, καθώς επίσης από την άποψη του δικαιολογημένου χαρακτήρα της διαβίβασης δεδομένων. Ειδικότερα, εξειδικευμένοι ανεξάρτητοι επόπτες θα έπρεπε να επαληθεύουν το κατά πόσον κάθε αναζήτηση της ΕΕ και κάθε κράτους μέλους ήταν δεόντως εξουσιοδοτημένη και αναγκαία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και της χρηματοδότησής της. Θα έπρεπε να είναι εξασφαλισμένοι ο ασφαλής χειρισμός και η αποθήκευση των δεδομένων και να αποτρέπεται η μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση στα δεδομένα. Θα ήταν απαραίτητη η διεξαγωγή

εξωτερικού ελέγχου όσον αφορά την ορθή λειτουργία του συστήματος και όλων των παρεχόμενων από το σύστημα εγγυήσεων. Όλες οι απαιτούμενες διαδικασίες όσον αφορά την πρόσβαση και τη διόρθωση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και τα σχετικά μέσα προσφυγής θα έπρεπε να ενσωματωθούν στο σύστημα.

Συμπερασματικά, σύμφωνα με τα αιτήματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η Επιτροπή αξιολόγησε τις πιθανές επιλογές για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (EU TFTS), συμπεριλαμβανομένου ενός συστήματος εξαγωγής και διατήρησης.

Η αξιολόγηση αυτή λαμβάνει υπόψη τις αρχές που κατοχυρώνονται στη στρατηγική διαχείρισης των πληροφοριών, που εγκρίθηκε κατά τη διάρκεια της σουηδικής Προεδρίας. Κάθε σύστημα που δημιουργείται πρέπει να είναι αναγκαίο, αναλογικό και οικονομικά αποδοτικό, και οφείλει να σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα. Η ανάλυση που πραγματοποιήθηκε από την Επιτροπή, όπως περιγράφεται λεπτομερώς ανωτέρω και στην εκτίμηση των επιπτώσεων, δείχνει ότι κάθε μία από τις εφικτές επιλογές παρουσιάζει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Από την άλλη, η Επιτροπή, όπως διευκρινίζεται, αγνόησε εκείνες τις επιλογές που δεν είναι εφικτές.

Υπό το φως των πληροφοριών που συγκεντρώθηκαν, ελάχιστα επιχειρήματα συνηγορούν, στο παρόν στάδιο, υπέρ της υποβολής πρότασης για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (EU TFTS).

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την παρούσα ανακοίνωση.